

PLETEME SI MUMINY – PONOŽKY

Autorky modelů Pirjo Iivonenová, Marita Karlssonová,
Minna Metsänenová, Sonja Nykänenová,
Sisko Sälpäkiová a Minttu Wikbergová
Technická editorka návodů Jaana Etulaová

Fotografie Roope Permanto

Fotografie vznikly ve finském hotelu Punkaharju Resort

Fotografie modelů Novita, www.novitaknits.com

Grafická úprava a sazba originálu Venla Koski a Päivi Puustinen

V knize byly použity úryvky z knih Bláznivé léto (2024),
Čarodějův klobouk (2023), Čarovná zima (2023)
a Tatínek a moře (2024) v překladu Libora Štukavce
a z knihy Muminek omnibus I (2022) v překladu
Libuše a Luboše Trávníčkových.

Pleteme si muminy – Ponožky

Z anglického originálu Knitted Moomin Socks
vydaného roku 2024 přeložila Eva Volenová.

Grafická úprava a sazba s přihlédnutím
k originálu Jiří Nevěřil.

Jazyková redakce Tereza Nekorancová.

Jazyková korektura Jiří Podzimek.

Odpovědný redaktor Richard Klíčnick.

Technický redaktor Alexandra Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2024 jako svou 5696. publikaci.

Vytiskla tiskárna TNMprint.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-4593-9

*Aktuality o našich titulech můžete sledovat na
www.facebook.com/argo.cz*

O komiksech na www.facebook.com/argomiks

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

tel.: 226 519 383, e-mail: odbyt@kosmas.cz,

www.firma.kosmas.cz

*Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém
přátelském knihkupectví www.kosmas.cz*

© Moomin Characters™

Published in the Czech language by arrangement
with Rights & Brands.

Argo © 2024

Translation @ Eva Volenová, 2024

ISBN 978-80-257-4593-9

Předmluva

Milé pletařky, milí pletaři,

dobrodružství na vás čeká na každém rohu – například v rohu pohovky na stránkách oblíbené knihy. Byla by věčná škoda, kdyby vás při putování cizími kraji a napínavými zířky zábly nohy.

Čas od času taková cesta vede daleko a po úzkých pěšinkách. Kráčíte do neznáma, opatrně našlapujete po kluzkých kamenech, a když konečně dorazíte do cíle, vybalíte svačinu a na chvíli si odpočínáte.

Pohodlné ponožky se stejně jako vlídné slovo hodí v každé situaci. Ručně pletený pár do batohu přihodíte i za letních večerů: až budete ve dvou pozorovat západ slunce a od země začne stoupat chlad, kouzelnou chvíli vám nenaruší nohy jako rampouchy. Svět kolem vás utichne a slunce zapadne a znovu vyjde.

Na sklonku podzimu si možná zatančíte v ponožkách na molu u jezera. S přicházející tmou rozsvítíte lucerny, blaženě přejdete po trávě do chaty, po špičkách se odeberete do postele a zachumláte se pod peřinu.

Mrazivého zimního rána se probudíte a vyběhnete do křupavého sněhu. Vlněné ponožky nepustí chlad dovnitř a nohy v nich budete mít jako v bavlnce.

Okolo okem vplétáte do ponožek podivuhodné nápady, okamžiky plné něhy a naděje na budoucí dobrodružství. Ten, kdo vyrobený pár dostane, bude radostí bez sebe. Ať půjde kamkoli – jako myška se vykrade do vlastního pokoje nebo nedočkavě vyrazí vstříc širému světu – ponožky ho budou hrát jako objetí.

Paula Nivukoskiová
finská autorka říkadel o muminech

Jste laskaví a vlídní

jako muminkova maminka? Drobní a urputní jako Mia? Tuto publikaci s návody na pletené ponožky jsme zamýšleli pro všechny, kdo v sobě našli svého vnitřního mumina. Pro všechny, jimž úžasné postavy z pera Tove Jansson přinášejí radost, útěchu a moudrost.

V knize najdete 29 jedinečných modelů od předních finských designérek, které se nádherným světem Tove Jansson inspirovaly. Navrhnout vyplétané ponožky si žádá spoustu fantazie i technickou zdatnost – a uměním je také vytvořit srozumitelný návod. U pletení máme odpočívat a dobře se bavit, ne si přivodit bolest.

Všech 29 modelů se plete z muminiho sortimentu značky Novita. Příze nese označení klíče s finskou vlajkou jako potvrzení původu produktu.

Pro fotografie do knihy jsme hledali výjimečnou lokalitu – takovou, jaká by mohla existovat v muminím světě. Útulné místo, které překypuje životem a dýchá z něj příroda i historie. Našli jsme ho v kouzelném hotelu Punkaharju v provincii Jižní Savo, v samotném srdci Finské jezerní plošiny.

Jsme zavázáni všem, kdo se na publikaci podíleli: děkujeme, že jste ke vzniku pohádkové knihy o pletení přispěli.

Když budete pozorní, při otáčení stránek téměř zaslechnete kroky tlumené heboučkou vlnou.

Pletené ponožky nejsou jen tak ledajaký kousek oblečení. Je to dar.

Linda Permantoová
odpovědná redaktorka finského vydání

Muminí ponožky pro malé i velké

TROUFNĚTE SI NÁVODY UPRAVOVAT

Chceme, aby naše ponožky hřály malé i velké – od pimka po moranu a od batolete po dědečka. V návodech uvádíme zamýšlenou velikost, vždy ji ale můžete libovolně uzpůsobit. Proto nezapomínejte, pokud váš vysněný muminí model správné rozměry nemá.

Při úpravách návodů vezměte v úvahu, že se hlavní část modelů plete žakárovým vzorem. Ten pruží méně než lícový žerzej, tudíž se ponožky na noze méně natáhnou. Na druhou stranu jsou odolnější a snesou i pravidelné nošení. Níže vám poradíme, jak velikost přizpůsobit. Nezapomeňte si nejdříve uplést zkušební vzorek!

ZMĚŇTE VELIKOST JEHLIC

Modely v této knize jsou v horní části těsné a jsou zamýšlené pro štíhlá lýtka. Ponožka bude volnější, když ji upletete na větších jehlicích. Pletením na menších jehlicích ji naopak zúžíte, což může být nezbytné při pletení pro děti. Záleží jen na vás, jestli velikost jehlic změníte u celých ponožek, nebo jen u výpletu.

Tato úprava bude fungovat u všech modelů. Obzvláště vhodná je u ponožek s náročnějším žakárovým vzorem, který by při odlišném počtu ok doznal příliš velkých změn. Pletením na jiné velikosti jehlic můžete zvětšit či zmenšit například model Popínavé růže (s. 90).

UPRAVTE POČET OK ČI ŘAD V LÍCOVÉM ŽERZEJI

Snad nejjednodušší metodou pro úpravu velikosti, kromě výměny jehlic, je zkrátit či prodloužit jednobarevné úseky zhotovené lícovým žerzejem. Některé modely v této knize – např. Letní den (s. 118) nebo Kůň hvězdy cirkusu (s. 96) – mají celé chodidlo či jeho část upletené jedinou barvou. V takovém případě můžete ubrat či přidat libovolný počet kruhových řad, čímž dosáhnete požadované délky ponožky. Jakmile bude ponožka zakrývat budoucímu nositeli malíček, začněte ujímat a tvarovat špičku.

Šířku ponožky změníte zvýšením či snížením počtu ok v kruhové řadě. Uberte více ok při ujímání pro klínek a zúžíte chodidlo. Potřebujete širší obvod přes lýtko a holeň? Několik ok naopak připočtěte. Takto lze rozšířit např. model Neviditelné dítě (s. 86): stačí zvýšit počet ok v růžové barvě po obou stranách vyplétaného panelu. Před pletením paty tato oka „navíc“ nezapomeňte ujmout.

ZVYŠTE ČI SNIŽTE POČET OPAKOVÁNÍ VZORU

Pokud to konstrukce a vzhled ponožky umožňují, můžete velikost do šířky i do délky upravit praktickou metodou: přidáte či uberete opakování vzoru. Příkladem jsou modely Maminka trhá rybíz (s. 20) a Mimla plete věneček (s. 44) – v obou návodech je uvedeno, ať vyplétaný vzor opakuje, dokud chodidlo nebude mít požadovanou délku.

Ponořte se do světa ponožek inspirovaných muminími příhodami a vydejte se vstříc vlastnímu pletacímu dobrodružství – a směle upravujte velikosti, aby hotový výrobek dokonale padnul.

Hodně zábavy při pletení!

designérky z firmy Novita

Přeměřte si zkušební vzorek

U všech modelů uvádíme údaje o zkušebním vzorku, tj. počtu ok na 10 cm. Je proto zcela zásadní si vzorek uplést a zjistit, jestli máte pleteninu tak hustou, jak vyžadují pokyny. Pokud utahujete více nebo méně, bude se velikost vámi upleteného páru od návodu odchýlovat.

PLETENÍ ZKUŠEBNÍHO VZORKU

Zkušební vzorek upleťte tak dlouhý a široký, aby z něj bylo možné vyčíst počet ok a řad na 10 × 10 cm. Pleťte stejnou přízí, jehlicemi a technikou, které použijete u zvolených ponožek. Hotový vzorek rozprostřete na rovný povrch a jemně ho vypněte za pomoci páry. Špendlíky si vyznačte 10 cm na šířku a na délku a spočítejte počet ok a řad. Při přeměřování a počítání ok u patentu vzorek mírně natáhněte, aby výsledná ponožka nebyla příliš volná.

KDYŽ VZOREK NESEDÍ

Pokud se počet ok a řad u vašeho vzorku liší od údajů v návodu, zvolte jinou velikost jehlic. Máte-li ok na 10 cm méně, pletete příliš volně – zkuste menší jehlice. Máte-li ok na 10 cm více, příliš utahujete – zkuste větší jehlice. Vždy vypracujte nový zkušební vzorek a přesvědčte se, že počet ok a řad tentokrát odpovídá. Jedině tak bude velikost hotového výrobku sedět.

PŘÍZE

Všechny modely v této knize se pletou ze sortimentu finské značky Novita inspirovaného muminy: konkrétně z ponožkových přízí Muumitalo (Moomin House) a Muumihahmot (Moomin Characters) z řady Moomin x Novita. Úplet z příze Huviretki (Adventure) má stejný počet ok a řad na 10 cm, při opakovaném nošení se ale kvůli složení příze na namáhaných místech prodře, proto z něj nedoporučujeme plést chodidlo. Pozor: nahradíte-li přízi uvedenou v návodu jinou, můžete mít menší či větší spotřebu.

Zkratky

h = hladce	spl2obr = splést dvě oka obrace
nah = přidat oko nahozením;	spl2př = splést dvě oka
pracovní přízi položte na pravou	přetažením; první oko sejměte
jehlici zepředu dozadu,	hladce, následující oko upleťte
následující oko upleťte běžným	hladce pracovní přízí, poté
způsobem	přetáhněte sejmuté oko přes
obr = obrace	upletené
sej = sejmout	ssh = sejmout, sejmout, splést;
spl2h = splést dvě oka hladce	sejměte postupně dvě oka
spl2h za zadní nit = splést dvě	hladce na pravou jehlici, vraťte
oka hladce za zadní nit; pravou	je na levou jehlici a spleťte je
jehlici při vpichování vedle	hladce za zadní nit
zprava doleva prvními dvěma	
oky na jehlici	

Tabulka velikostí

Velikost boty EU	Obvod ponožky	Počet ok na horní část ponožky
22	16 cm	40
26	18 cm	44
30	20 cm	48
34	22 cm	52
38	24 cm	56
42	26 cm	60
46	28 cm	64

Počet ok a řad rovné části paty	Rozdělení ok pro tvarování paty	Počet ok nabráních podél okraje paty	Délka chodidla před ujímáním špičky	Délka celého chodidla
20	6+8+6	10+1	12 cm	15 cm
22	7+8+7	11+1	13 cm	17 cm
24	8+8+8	12+1	15 cm	20 cm
26	8+10+8	13+1	17 cm	22 cm
28	9+10+9	14+1	20 cm	25 cm
30	10+10+10	15+1	22 cm	28 cm
32	10+12+10	16+1	25 cm	31 cm

BAMBUL BOTANIKEM

Na ponožkách od Marity Karlssonové bambul trhá květiny a rozšiřuje svou sbírku. U žakárového vzoru se delší úseky nepoužívané příze z rubu zaplétají do žebříčků, aby byl výplet rovnoměrný. Ponožky mají lem pletený patentem, zesílenou patu a zkosenou špičku.

AUTORKA Marita Karlssonová
VELIKOSTI EU 38/39 (40/41)

PŘÍZE

Novita Muumitalo (Moomin House) DK
(síla 8-ply / light worsted; 225 m na 100 g): 2 klubka
v odstínu Moomintroll 007 (A), po 1 klubku od odstínů
Hemulen 720 (B) a Snufkin 381 (C)

SPOTŘEBA

Obě velikosti: 200 g příze A,
100 g příze B a 50 g příze C

PLETACÍ JEHLICE

3mm ponožkové jehlice nebo velikost potřebná
k upletení příslušného počtu ok na 10 cm

TECHNIKY

Patent s překříženými oky pletený v kruhových řadách:

H1 za zadní nit (anglicky), obr1, úsek mezi hvězdičkami
opakujte.

Lícový žerzej pletený v kruhových řadách:

Všechny řady plette hladce.

Žakárový vzor pletený v kruhových řadách:

Plette lícovým žerzejem podle pokynů a rozkresu.

Úseky volné (přetahované) příze delší než 4 oka z rubu
přichytávejte obtočením přízí kolem sebe. Místa, kde přízi
přichytáváte, v jednotlivých řadách střídejte, aby nebyla
hned nad sebou. V horní části ponožky přetahovanou
přízi z rubu zaplétajte do žebříčků – pokyny a videa k této
technice najdete na internetu pod názvem ladder back
jacquard.

ZKUŠEBNÍ VZOREK

29 ok na 10 cm, pleteno žakárovým vzorem

POZNÁMKA

Ponožky se pletou od lemu po špičku.

PRAVÁ PONOŽKA

Nahodte 80 (84) ok přízí C a rozdělte je na čtyři jehlice: po 26 (28) okách na jehlice I a IV a po 14 (14) okách na jehlice II a III. Začátek kruhové řady je v zadní části ponožky mezi jehlicemi I a IV.

Spojte práci do kruhu (pozor, aby se oka na jehlicích nepřetočila) a uplete 4,5 cm patentem s překříženými oky. Ustříhnete přízi C.

Začněte vyplétat žakárový vzor: všech 80 (84) ok uplete podle 1. řady rozkresu I A. Pokračujte 2.–70. řadou a na vyznačených místech ujímejte.

Poznámka k pletení větší velikosti: Čtvereček označující ujímání u menší velikosti vždy uplete hladce, a to odstínem, který odpovídá barvě čtverečku.

Ustříhnete příze B i C a uplete 6 cm lícovým žerzejem přízí A.

Rozdělte práci po 13 (14) okách na jehlici.

PATA

Nejprve oka z jehlice I přeplete hladce na jehlici IV – máte na ní celkem 26 (28) ok na patu. Zbývající oka nechte odložená na jehlicích II a III. Otočte práci a začněte plést vzor ze snímaných ok pro zesílení paty:

Řada 1 (rub): sej1 (s přízí za prací), obr do konce řady. Otočte práci.

Řada 2 (líc): *sej1 (s přízí za prací), h1*, úsek mezi hvězdičkami opakujte do konce řady. Otočte práci.

Řady 1 a 2 celkem 13× (14×) zopakujte, poté znovu uplete řadu 1. Celkem upletete 27 (29) řad.

Začněte plést francouzskou (kulatou) patu:

Řada 1 (líc): sej1 (s přízí za prací), h14 (15), ssh, h1. Otočte práci.

Řada 2 (rub): sej1 obrace, obr5, spl2obr, obr1. Otočte práci.

Řada 3 (líc): sej1 hladce, h6, ssh, h1. Otočte práci.

Řada 4 (rub): sej1 obrace, obr7, spl2obr, obr1. Otočte práci.

Pokračujte v ujímání popsaným způsobem a v každé řadě zvýšte počet středových ok o 1 oko. Takto postupně zpracujte všechna krajová oka. Skončíte rubovou řadou.

Poznámka: U větší velikosti vám při posledním ujímání z líce nezbyde na konci řady žádné oko k upletení hladce. V následující rubové řadě plette obrace po poslední 2 oka, spl2obr.

Otočte práci. Oka pro patu rovnoměrně rozdělte na dvě jehlice – 8 ok na každou – a oka na pravé jehlici uplete hladce. V tomto místě (vzadu uprostřed) je nyní začátek kruhové řady a konec jehlice IV.

CHODIDLO

Uplete hladce 8 ok pro patu z levé jehlice (jehlice I). Volnou jehlicí naberte 14 (15) ok podél okraje paty po vaší levé ruce + 1 oko mezi okrajem paty a jehlicí II. Nabraná oka přeplete hladce na jehlici I, při přepletání je otáčejte tak, aby ležela hladce. Oka na jehlicích II a III uplete hladce. Jehlici s 8 oky naberte 14 (15) ok podél pravého okraje paty + 1 oko mezi okrajem paty a jehlicí III. Nabraná oka a 8 ok pro patu na jehlici IV uplete hladce, nabraná oka při přepletání otáčejte tak, aby ležela hladce. Máte 72 (76) ok.

Plette dál lícovým žerzejem a v každé druhé řadě ujímejte oka pro klínek: spl2h na konci jehlice I a ssh na začátku jehlice IV. V ujímání pokračujte, dokud vám na každé jehlici nezbyde 13 (14) ok.

Po dokončení klínku uplete ještě cca 5 cm lícovým žerzejem. Poté začněte vyplétat žakárový vzor podle 1. řady rozkresu II A (III). Uplete všechny řady rozkresu.

Pokračujte v pletení lícovým žerzejem přízí A, dokud chodidlo ponožky neměří cca 20,5 (22) cm nebo nezakrývá nositeli malíček.

Začněte ujímat a tvarovat zkosenou špičku:

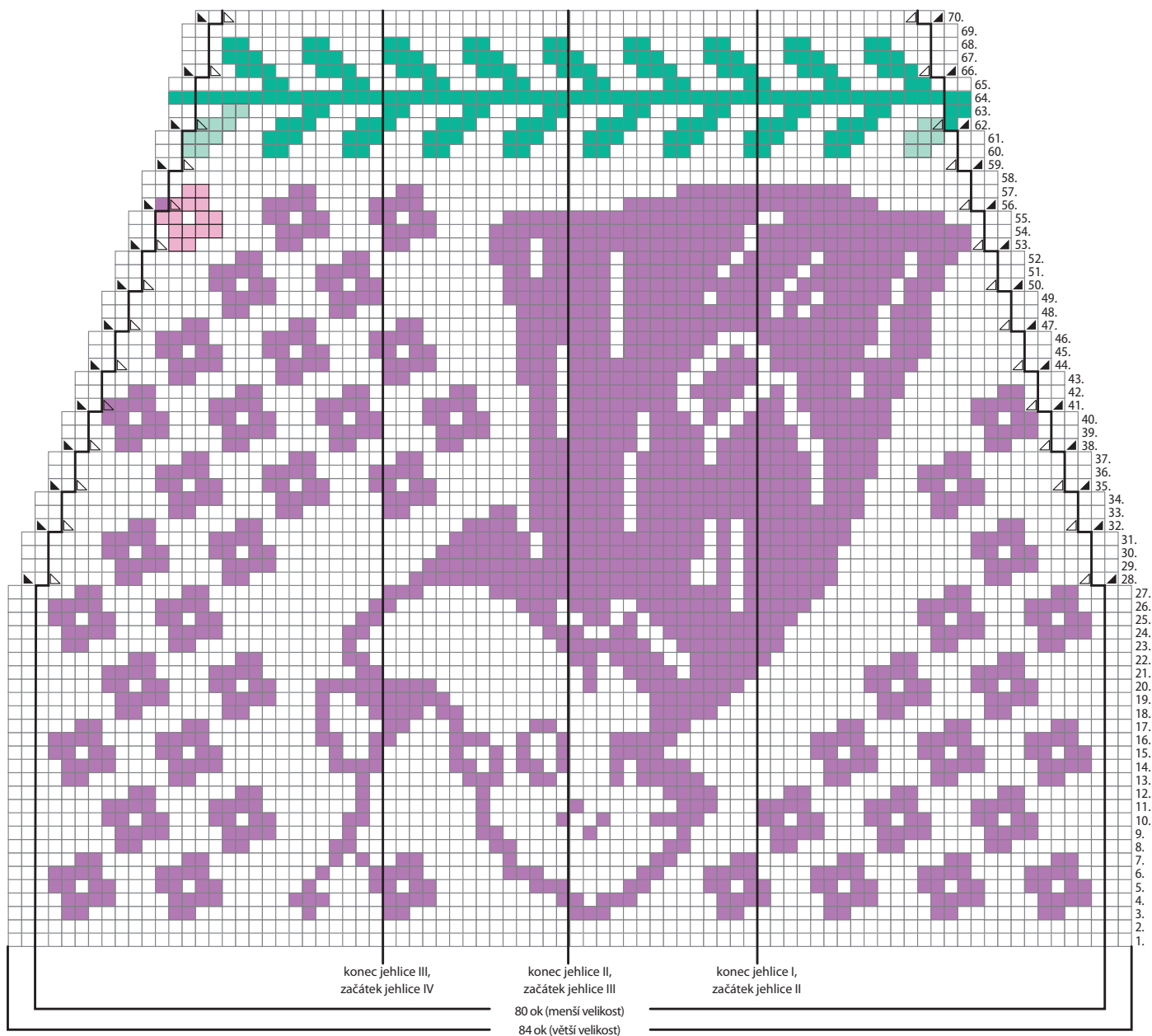
Jehlice I a III: plette po poslední 3 oka, spl2h, h1.

Jehlice II a IV: h1, ssh, plette do konce řady.

Takto ujímejte v každé druhé kruhové řadě. Až vám bude na jehlicích zbývat 36 ok, začněte ujímat v každé řadě. Pokračujte, dokud vám na jehlicích nezbyde 16 ok.

Rozkres I A

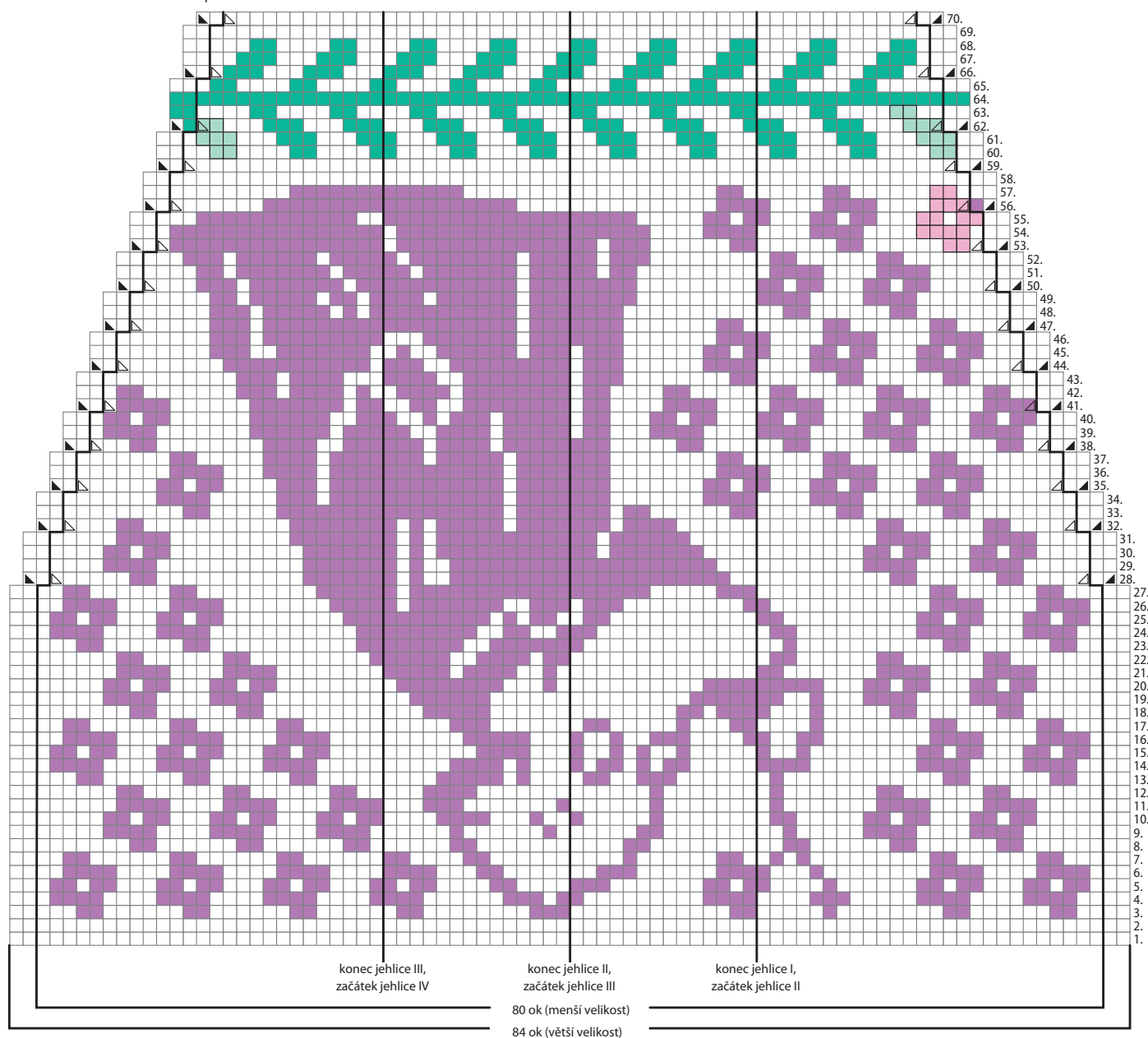
Uplete 1.–70. řadu.

- = hladce (přítz A)
- = hladce (přítz B)
- = hladce (přítz C)
- = **menší velikost:** hladce (přítz A); **větší velikost:** hladce (přítz B)
- = **menší velikost:** hladce (přítz A); **větší velikost:** hladce (přítz C)
- pouze menší velikost {
 - = sejmout, sejmout, splést (přítz A)
 - = splést 2 oka hladce (přítz A)
- pouze větší velikost {
 - = sejmout, sejmout, splést
 - = splést 2 oka hladce (přítz A)

Rozkres I B

Uplete 1.–70. řadu.

- = hladce (přítz A)
 - = hladce (přítz B)
 - = hladce (přítz C)
 - = **menší velikost:** hladce (přítz A); **větší velikost:** hladce (přítz B)
 - = **menší velikost:** hladce (přítz A); **větší velikost:** hladce (přítz C)
- pouze menší velikost {
- = sejmout, sejmout, splést (přítz A)
 - = splést 2 oka hladce (přítz A)
- pouze větší velikost {
- = sejmout, sejmout, splést (přítz A)
 - = splést 2 oka hladce (přítz A)